

Storbritanniens folkomröstning om EU-medlemskapet den 23 juni 2016 Sverige behöver ett juridiskt bindande undantag från euron

1. Bakgrund

Storbritanniens premiärminister David Cameron lovade 2013 att vid en seger för Tories i parlamentsvalet 2015 skulle Storbritannien omförhandla EU-medlemskapet och senast 2017 hålla en folkomröstning om landet skulle vara kvar i eller lämna EU. Tories vann parlamentsvalet den 7 maj 2015. Den brittiska framställan till EU om omförhandling rörde fyra områden enligt premiärministerns skrivelse av den 10 november 2015. Förhandlingsresultatet framgår av slutsatserna till mötet den 18-19 februari 2016 med EU:s stats- och regeringschefer, Europeiska rådet. Folkomröstningen hålls den 23 juni 2016.

Det brittiska folket hade tidigare lurats på en folkomröstning om EU:s nya grundlag. Efter regeringskonferensen 2004 om det så kallade konventionsförslaget som efter smärre ändringar resulterade i det så kallade konstitutionsförslaget, och inför parlamentsvalet 2005 lovade premiärminister Tony Blair, att EU:s nya grundlag skulle avgöras av det brittiska folket i en folkomröstning. Den 29 maj respektive 1 juni 2005 röstade de franska och holländska folken nej i folkomröstningar om den och därmed skulle konstitutionsförslaget ha fallit, eftersom enhällighet krävs för godkännande enligt folkrätten. Men EU respekterade inte Nej i folkomröstningar och utlyste i stället en reflektionsperiod. Labour vann parlamentsvalet 2005 och Tony Blair, som hade undvikit sprängkraften i det nya grundlagsförslaget, fortsatte som premiärminister.

En rad kosmetiska ändringar gjordes med konstitutionsförslaget. Innehållet i fördraget fick inte heta konstitution, disponerades om och fick 2007 heta reformfördraget. Se på hemsidan 2007-08-29: ”Myglet med EU:s konstitutionsförslag förtsätter: Folkomrösta om EU:s nya grundlag !”

Reformfördraget undertecknades den 13 december 2007 i Lissabon och kallas därefter Lissabonfördraget. Se också på hemsidan 2008-10-28: ”Lissabonfördraget. Kritik av regeringens proposition 2007/08:168. Folkomrösta om EU:s nya grundlag ! Riksdagens behandling ska ske i den ordning som gäller för stiftande av grundlag !”

Opinionsundersökningar i Storbritannien tydde på att det mycket väl kunde bli ett nej i en folkomröstning om EU:s nya grundlag i Storbritannien precis som i Frankrike och Holland. Löftet om folkomröstning sveks både av premiärminister Tony Blair och Gordon Brown, som efter överkommelse med Blair hade tillträtt som premiärminister sommaren 2007.

Andra utlovade folkomröstningar ställdes också in. Labour drev igenom Lissabonfördraget i parlamentet, där det fanns en betryggande majoritet för fördraget.

Det är inte konstigt, att premiärminister David Camerons utspel 2013 om en omförhandling och folkomröstning om EU-medlemskapet senast 2017 vid en valseger 2015 föll i god jord. Det tidigare myglet hade inte blivit populärt.

2. Storbritanniens omförhandling av EU-medlemskapet

2.1 De fyra reformområdena med krav

Under det konservativa partiets årsmöte 2015 i Manchester sade premiärminister David Cameron att ”EU är ' för stort, för dominerande och lägger sig i för mycket”. SvD 8/10 -15 Storbritannien

ställer krav på Bryssel om ett ”reformerat EU”.

Samma dag, den 10 november, som brevet med de fyra områdena för krav skickades till EU höll David Cameron ett tal ”Premiärministern lovar att med 'själ och hjärta' kampanja för att Storbritannien ska stanna kvar i EU om kraven uppfylls men 'utesluter inget' om han inte får sin vilja igenom.” Se www.europaportalen.se .

De fyra reformområdena anges vara: 1. *Ekonomisk styrning* Integriteten för den inre marknaden ska säkerställas liksom de legitima intressena hos icke-euroländerna. Bland de principer som ska säkras hör, att EU har mer än en valuta, att det inte ska finnas någon diskriminering eller nackdel för något företag på grund av den valuta som landet har och att skattebetalare i icke-euroländer aldrig ska bli finansiellt skyldiga för transaktioner till stöd för eurozonen som en valuta. 2. *Konkurrenskraft* EU:s regelverk ska förenklas för företagen. 3. *Suveränitet* Det ska göras klart, legalt bindande och oåterkalleligt, att Storbritannien inte är bundet att arbeta för ”en allt fastare sammanslutning” som det står i fördraget. De nationella parlamentens roll ska ökas genom ett nytt arrangemang, där grupper av parlament som agerar tillsammans kan stoppa icke-önskvärda lagförslag. Arrangemangets utformning är förhandlingsbart. Nationell säkerhet är – och måste förbli- ett exklusivt ansvar för medlemsstaterna. 4. *Immigration* Medborgare från andra EU-länder ska få begränsad tillgång till det brittiska välfärdssystemet. Förslagen är förhandlingsbara. Se premiärministerns skrivelse 2015-11-10 till ordföranden i Europeiska rådet, Donald Tusk, ”Ett nytt avtal för Storbritannien i en reformerad Europeisk union”.

”Men brittiska EU-motståndare riktar kritik mot Camerons krav som de anser bara vara kosmetiska.

’Låt er inte luras av regeringens dimråde i förhandlingarna. Vi förväntar oss att Cameron får det han ber om eftersom det han ber om är ringa’, heter det i ett uttalande från nej-kampanjen Vote Leave.

’Det är/ tydligt att herr Cameron inte siktar på någon substansiell omförhandling’, twittrade Europaparlamentarikern och ledaren för nationalistiska och EU-kritiska Ukip, Nigel Farage, på tisdagen. ”

Se Europaportalen.se 10/11 -15

2.2 Europeiska rådets möte 18-19 februari 2016 : slutsatser och beslut

Med Lissabonfördraget blev Europeiska rådet en EU-institution, som fattar överstatliga beslut. När institutionerna utövar unionens befogenheter ska de anta förordningar, direktiv, beslut, rekommendationer och yttranden. Rekommendationer och yttranden ska inte vara bindande.

”Ett beslut är till alla delar bindande. Om ett beslut anger till vem eller vilka det riktar sig, är det bindande endast för dem.” enligt artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

På Europeiska rådets möte 18-19 februari 2016 enades EU:s stats- och regeringschefer enligt slutsatserna om ett arrangemang som får verkan när Storbritannien har beslutat att fortsätta att vara medlem och som påstås vara förenligt med fördragen och ”på ett lämpligt sätt tillmötesgår Förenade kungariket :

a) Ett beslut av stats- och regeringscheferna, församlade i Europeiska rådet, om en ny överenskommelse för Förenade kungariket inom Europeiska unionen (bilaga 1).

b) Ett uttalande som innehåller ett utkast till rådets beslut om särskilda bestämmelser vad gäller en effektiv förvaltning av bankunionen och konsekvenserna av en vidare integration inom

euroområdet, vilket kommer att antas samma dag som det beslut som avses i led a får verkan (bilaga 2).” , s 1

Led c-g innehåller förklaringar i bilaga 3-7 om konkurrenskraft, subsidiaritet och bördeminskning, indexering av barnbidrag, skyddsmekanismer resp missbruk av rätten till fri rörlighet för personer.

Det görs en precisering.

”I fråga om beslutet i bilaga 1 har stats- och regeringscheferna förklarat att

- i) beslutet ger rättsliga garantier för att de farhågor som framförs av Förenade kungariket i skrivelsen av den 10 november 2015 har behandlats,
- ii) beslutets innehåll fullt ut är förenligt med fördragen,
- iii) beslutet är rättsligt bindande och bara kan ändras eller upphävas om stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens medlemsstater i samförstånd beslutar detta,
- iv) beslutet får verkan samma dag som Förenade kungarikets regering informerar rådets generalsekreterare om att Förenade kungariket har beslutat att fortsätta vara medlem i Europeiska unionen.” , s 2

Det hör till saken, att det är EU-domstolen och inte Europeiska rådet som granskar lagenligheten av sådana rättsakter som antas av Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man enligt artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Nedan kommer jag att behandla förhandlingsresultatet under respektive reformområde som premiärminister David Cameron aktualiserade i sin skrivelse 2015-11-10. Men på Europeiska rådets möte togs också anmärkningsvärda beslut som rör euron och andra icke-euroländer än Storbritannien som t ex Sverige, som inte har undantag i ett protokoll som en integrerad del av fördraget. I ett särskilt avsnitt tas detta upp.

2.2.1 Reformområde : Ekonomisk styrning

Ett juridiskt medgivande att EU har flera valutor stöddes inte, utan som tidigare har EU exklusivt euron som valuta och sedan finns det undantag. Liksom tidigare hävdas att samexistensen kommer att underlättas och att under eurons fördjupningsprocess kommer icke- deltagande medlemsländers rättigheter och befogenheter att respekteras. Det påpekas, att det är förbjudet att diskriminera fysiska eller juridiska personer på grund av landets valuta. Deltagande i bankunionen är frivilligt för medlemsländer som inte har euron som valuta. ”Nöd- och krisåtgärder som är utformade för att trygga den finansiella stabiliteten i euroområdet kommer inte att medföra budgetansvar för medlemsstater som inte har euron som valuta eller, i förekommande fall, för dem som inte deltar i bankunionen.” Men det öppnas för att pengar kan tas från den gemensamma EU-budgeten som ska återbetalas, vilket skapar en osäkerhet om och när det kan ske. ”Lämpliga mekanismer för att säkerställa full återbetalning kommer att inrättas i fall då unionens allmänna budget bär kostnader som inte är administrativa kostnader och som härör från de nöd- och krisåtgärder som avses i första stycket.” , s 14 Man kan knappast hävda, att detta är en garanti för att det av Storbritannien ställda kravet uppfylls : ”Skattebetalare i icke-Euroländer skall aldrig bli finansiellt skyldiga för transaktioner till eurozonen som en valuta.”

Det är anmärkningsvärt, för unionens allmänna budget borde hållas helt utanför sådan finansiering.

Storbritannien ställde ett krav, som inte tidigare har uppfyllts : ” * Och alla frågor som påverkar alla medlemsstater måste diskuteras och beslutas av alla medlemsstater”. Svaret följer hur det borde vara enligt fördragen, för eurogruppens enda befogenhet enligt protokollet nr 14 om

eurogruppen är att välja en ordförande och eurotoppmöten med deltagande av Europeiska rådets ordförande finns överhuvudtaget inte i fördragen och kan inte fatta några beslut i fördragets mening. ”De informella sammanträdena mellan ministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta, som avses i protokoll (nr 14) om Eurogruppen, ska respektera rådets befogenheter i dess egenskap av en institution vilken genom fördragen tilldelas lagstiftande funktioner och inom vilken medlemsstaterna samordnar sin ekonomiska politik.

I enlighet med fördragen deltar samtliga rådsmedlemmarna i överläggningarna, även om inte alla medlemmar har rösträtt. Vid informella diskussioner som förs av en grupp medlemsstater ska rådets samt de andra EU-institutionernas befogenheter respekteras.” ,s 14

2.2.2 Reformområde : Konkurrenskraft

Storbritannien satte fokus på nya regleringar som hade blivit en börda för företagen. Svaret från Europeiska rådet innehåller ”förklaringen från kommissionen om en mekanism för genomförande av subsidiaritet och en mekanism för genomförande av bördeminskning, samtidigt som man fortsätter att säkerställa en hög standard vad gäller skyddet för konsumenter, arbetstagare, hälsan och miljön. Europeiska unionen kommer även att föra en aktiv och ambitiös handelspolitik.” , s 15

2.2.3 Reformområde : Suveränitet

Storbritanniens ena krav är, att det ska göras klart, legalt och oåterkalleligt, att Storbritannien inte är bundet att arbeta för ”en allt fastare sammanslutning” som det står i fördraget.

I svaret sägs, att innebörden av detta ”kommer att införlivas i fördragen vid nästa ändring av dem i enlighet med relevanta fördragsbestämmelser och medlemsstaternas respektive konstitutionella krav , så att det tydliggörs att hänvisningarna till en allt fastare sammanslutning inte är tillämpliga på Förenade kungariket.” Men samtidigt sägs riktigt i svaret: ”Hänvisningarna i fördragen och deras ingresser till processen för att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken utgör inte någon rättslig grund för att utvidga tillämpningsområdet för någon bestämmelse i fördragen eller i EU:s sekundärrätt.” , s 16

Tydliggörandet för Storbritannien ska alltså inte innebära något nytt.

Vad gäller Storbritanniens förslag om ett nytt arrangemang där grupper av nationella parlament som agerar tillsammans kan stoppa oönskade lagförslag fick Storbritannien inte stöd av Europeiska rådet. Ett liknande förslag som framfördes av Holland under 2004 års regeringskonferens om EU:s nya grundlag fick inte gehör av konferensen och inte heller infördes någon sådan bestämmelse i Lissabonfördraget efter 2007 års regeringskonferens. Europeiska rådet redogör i stället för subsidiaritetsprincipen som inte är så långtgående och är något annat. , s 17 Detta innebär ett stort demokratiskt bakslag för Storbritannien.

Vad gäller den nationella säkerheten är den redan i fördraget, som Europeiska rådet påpekar, medlemsstaternas eget ansvar. , s 18 ”I synnerhet ska den nationella säkerheten också i fortsättningen vara varje medlemsstats ansvar.” enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen.

2.2.4 Reformområde : Immigration

Premiärministern vill försvåra immigrationen från övriga EU-länder och säger att trycket på skolorna, sjukhusen och de allmänna tjänsterna är för stort. Han säger, att när nya länder blir medlemmar i EU ska den fria rörligheten för personer inte tillämpas för dem förrän deras ekonomier kommit närmare, ikapp existerande medlemsländer. Missbruk av den fria rörligheten, skenäktenskap och kriminalitet ska förhindras. Folk från andra EU-länder ska bo och bidra i fyra år innan de kvalificerar sig för arbetsrelaterade och sociala förmåner. Tillämpningen att skicka barnbidrag utomlands till andra EU-länder borde upphöra enligt Cameron.

Europeiska rådet gick först igenom ”Tolkningen av nuvarande EU-bestämmelser” och sedan förslag till ändringar av existerande förordningar och direktiv med avsikt att indexera barnbidrag som exporteras och skapa en varnings- och skyddsmekanism för en exceptionellt stor tillströmning av arbetstagare från andra medlemsländer med möjlighet att begränsa tillgången av icke-avgiftsfinansierade arbetsrelaterade förmåner under en sammanlagd period på upp till fyra år från anställningens början. ”Tillståndet skulle gälla under en begränsad tid och tillämpas på nyanlända EU-arbetstagare under en period på 7 år.”, s 23

Slutligen vad gäller övergångsåtgärder avseende fri rörlighet för personer vid framtida utvidningar av EU ska fördragsändringar ske enligt Europeiska rådet. , s 24

Till Europeiska rådets beslut om en ny överenskommelse för Storbritannien inom EU fogades ett uttalande om det första området ”Ekonomisk styrning” med ett ”utkast till rådets beslut om särskilda bestämmelser vad gäller en effektiv förvaltning av bankunionen och konsekvenserna av en vidare integration inom euroområdet” (bilaga II), samt ett antal förklaringar (bilaga III – VII). , s 25-36

3. Magert resultat av förhandlingarna

Storbritannien misslyckades i förhandlingarna med EU om att få genomslag för den nationella demokratin så att en grupp nationella parlament som agerar gemensamt kan lägga in veto mot oönskade lagförslag. De förändringar i övrigt är i regel inte fråga om kraftfulla undantag för Storbritannien utan om smärre ändringar, ofta tidsbegränsade, som förutsätter förändringar av sekundärrätten (förordningar, direktiv och beslut) och i vissa fall primärrätten (fördragen och EU-domstolens rättsfall).

Europeiska rådet har på sätt och vis överlämnat en Ja-stämpel till medlemsländerna. ”3. I fråga om beslutet i bilaga I har stats- och regeringscheferna förklarat att :

...

iii) beslutet är rättsligt bindande och bara kan ändras eller upphävas om stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens medlemsstater i samförstånd beslutar detta.”

EU-domstolens roll har tidigare berörts.

Den slutsats som kan dras är, att förhandlingsresultatet är magert för Storbritannien.

Europeiska rådets beslut den 18-19 februari 2016 rörde inte bara Storbritannien som har ett undantag för euron i ett protokoll nr 15 som är en integrerad del av fördraget, utan också andra

medlemsländer fria från euron men utan ett sådant undantag, som t ex Sverige . Den delen är anmärkningsvärd och behandlas i nästa avsnitt.

4. Europeiska rådet om fördjupning av EMU. Sverige behöver ett juridiskt bindande undantag från euron

Det är fel, att ge ”carte blanche” till en fördjupning av den ekonomiska och monetära unionen, EMU, som leder till en superstat och som finns på Europeiska rådets bord : ”Det erkänns att de medlemsstater som inte deltar i den ytterligare fördjupningen av den ekonomiska och monetära unionen inte kommer att skapa hinder för en sådan ytterligare fördjupning utan underlätta processen, samtidigt som processen på motsvarande sätt kommer att respektera icke-deltagande medlemsstaters rättigheter och befogenheter.” , s 12 Den aktuella fördjupningen av EMU förutsätter genomgripande fördragsändringar vilka är angelägenheter för medborgarna och parlamenten i alla medlemsländer i EU och som de måste få ta ställning till förbehållslöst. Det ska vara fråga om demokrati, inte diktat.

Se på hemsidan föregående artikel 2016-04-10 : ”Nej till förslag till fördjupning av EMU till en EU-superstat”

I Lissabonfördraget talas i kapitel 5 Övergångsbestämmelser i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt om ”medlemsstater med undantag” som ”De medlemsstater beträffande vilka rådet inte har beslutat att de uppfyller de nödvändiga villkoren för införandet av euron betecknas nedan som *medlemsstater med undantag*” enligt artikel 139.1 EUF. Enligt protokollen 14 och 15 som är integrerade delar av fördraget har Storbritannien och Danmark undantag från euron som är juridiskt säkrat, vilket övriga länder fria från euron inte har. Men medlemsländer som Sverige kan enligt fördraget inte drabbas av sanktioner och böter vid överträdelser av konvergensvillkoren.

Före Europeiska rådets möte 18-19 februari 2016 om Storbritannien m m sammanträdde riksdagens EU-nämnd och Europaportalen.se rapporterade : ”Inför mötet har representanter från medlemsländerna tagit fram ett utkast till kompromiss. I det finns en skrivning som statsminister Stefan Löfven (S) läste upp i riksdagens EU-nämnd på onsdagen 'De medlemsstater som inte har euron som valuta och inte heller har ett formellt undantag ska bli ålagda att arbeta för att ansluta sig till eurosamarbete'. Det är i sak inget nytt men ledde ändå till debatt.

- Den formuleringen är olycklig. Jag kommer att vara tydlig på det här mötet att det måste råda full respekt för den svenska folkomröstningen om euron, inget annat är acceptabelt, sade Stefan Löfven men möttes av krav på ett formellt svenskt undantag mot att behöva införa euron som valuta.
- Låt även Sverige få ett undantag mot euron , menade Andreas Carlsson (KD). Något som även Centern, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet krävde.

Satsministern invände att det bara var Storbritannien och Danmark som sedan länge har formella undantag mot att införa euron och att nu ta strid för att även Sverige ska omfattas inte skulle underlätta för att Storbritannien blir kvar i EU.” Europaportalen.se 18/2 -16

Hur gick det med den olyckliga formuleringen och att det enligt statsministern ”måste råda full respekt för den svenska folkomröstningen om euron , inget annat är acceptabelt” ?

I slutsatserna skedde en omformulering av meningen, men innehållet är detsamma och någon respekt för den svenska folkomröstningen framgår inte och nu står statsministern bakom skrivningarna genom godkännandet av slutsatserna. Det är anmärkningsvärt.

”I syfte att uppfylla fördragens mål att upprätta en ekonomisk och monetär union som har euron som valuta behövs ytterligare fördjupning . Åtgärder vars syfte är att ytterligare fördjupa den

ekonomiska och monetära unionen kommer att vara frivilliga för medlemsstater som inte har euron som valuta och kommer att vara öppna för deras deltagande där så är möjligt. *Detta påverkar inte det faktum att de medlemsstater som inte har euron som valuta, med undantag av dem som inte har någon förpliktelse att införa denna eller som är undantagna från den, enligt fördragen är skyldiga att arbeta för att uppfylla de nödvändiga villkoren för att införa den gemensamma valutan.*” (min kursiv) , s 12

I stället måste den svenska folkförklaringen om euron respekteras. Något annat är helt odemokratiskt.

Det enda konvergensvillkor som Sverige inte har uppfyllt är växelkurskriteriet med en anslutning till EU:s växelkursmekanism ERM2, och därför har rådet kunnat konstatera att Sverige inte uppfyller villkoren för att införa euron och vi har kunnat bibehålla den rörliga kronan som valuta anpassad efter såväl inhemska som utländska marknader och en självständig riksbank med en penningpolitik baserad på svenska förhållanden.

Enligt lag (1998:1404) om valutapolitik gäller att regeringen beslutar om växelkurssystem enligt 1 och 2 §§ :

”1 § Regeringen har enligt 9 kap. 12 § regeringsformen ansvaret för övergripande valutapolitiska frågor. Lag 2003:843

2 § Regeringen skall besluta om det system som skall gälla för att fastställa kronans värde i förhållande till utländska valutor (växelkurssystem).”

Enligt Statistiska centralbyråns undersökning av eurosympatierna skulle 74 procent rösta nej till euron och 15 procent ja om det var folkförklaring i maj 2016.

För att folkförklaringen om euron ska kunna respekteras, ska regeringen vägra att knyta kronan till EU:s växelkurssystem ERM2 och kräva att Sverige får ett undantag i ett protokoll integrerat i fördraget genom en fördragsändring. Regering och riksdag bör ge till känna att ett tvång från EU:s sida att införa euron som valuta i Sverige är oacceptabelt och oförenligt med ett fortsatt svenskt EU-medlemskap.

5. Folkförklaringskampanjen inför omröstningen den 23 juni

Folkförklaringskampanjen i Storbritannien har blivit smutsig. David Cameron har fått hård kritik inom det konservativa partiet Tories för en broschyr som har skickats ut till alla brittiska hushåll med information om varför Storbritannien bör stanna kvar i EU. Broschyren kritiserades av utträdesanhängarna för att den inte innehåller argument från båda lägren. SvD 16/5 -16

Den svenska EU-kommissionären Cecilia Malmström uttalade sig i Dagens Nyheter den 28 maj under den stora rubriken ”Malmström: Brittiskt utträde en katastrof”. DN 28/5 -16
Etablissemangen har inte svårt att få ut sitt budskap. ”Utan Storbritannien skulle EU stå med en röst svagare för frihandel. Det oroar Cecilia Malmström.”

Utrikesminister Margot Wallström varnade på första sidan av Dagens Nyheter i en stort upplagen artikel i tidningen den 9 maj : ”Storbritannien ska inte tro att det är bara att hoppa på det avtal som redan finns för EES.länderna” Den tjocka rubriken är : ”Wallström varnar för Brexit”.

Tidningen ifrågasatte inte Wallströms påstående att Storbritannien inte skulle kunna kliva på ett redan existerande EES-avtal. Vad har utrikesministern för belegg för sitt påstående i artikeln? Det hela kokade ned till att Wallström tror. Och en hänvisning till en ny förhandling och att ”det kan bli

en lång procedur, hävdar Margot Wallström.” ”Wallström tror inte att briterna kan räkna med att få samma villkor som Island, Norge, Schweiz och Liechtenstein har inom ramen för det så kallade EES-avtalet, ett frihandelsavtal som ger företag från de länderna tillträde till EU:s inre marknad.”

Schweiz röstade nej till EES-avtalet i en folkomröstning och fick sedan ett frihandelsavtal varigenom företagen i såväl Schweiz som EU har tillgång till varandras marknader. Det finns inte anledning att tro att Storbritannien inte skulle kunna uppnå något motsvarande avtal, för både EU och Storbritannien är beroende av en gynnsam handelsutveckling.

Ett utträde regleras i artikel 50 i fördraget om Europeiska unionen i Lissabonfördraget. Av artikel 50.1 EU framgår att varje medlemsstat har rätt att besluta om utträde ur unionen. Av artikel 50.2 EU framgår att unionen ska ”förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen.” Det innebär, att förhandlingarna om utträdesvillkoren pågår parallellt med överläggningarna om de framtida handelsförbindelserna. Under tiden pågår handeln som vanligt.

Att EU skulle resa nya hinder för Storbritanniens handel som ett straff för ett utträde är föga realistiskt. Till saken hör att EU har ett stort handelsöverskott med Storbritannien som unionen med sin svaga ekonomi behöver. 2014 var EU:s export av varor och tjänster till Storbritannien värd 3468 miljarder kronor och Storbritanniens export till EU värd 2760 miljarder kronor, DN 23/3 -16, dvs ett handelsöverskott på ca 700 miljarder kronor för EU.

I en kolumn i Dagens Nyheter den 15 juni 2016 utgår den franska professorn Jean Pisani-Ferry från ett annat scenario beträffande handeln med negativ inverkan på den brittiska ekonomin som en följd. ”De flesta undersökningar konstaterar att Storbritannien skulle ta ansevärd skada av att lämna EU. Exportföretagen skulle inte delta lika mycket på den stora inre marknaden och utestängas från avtal som EU har förhandlat fram och som garanterar tillträde till stora internationella marknader. Briterna skulle kunna förhandla fram nya avtal med dessa partner men det tar tid, och i och med att de agerar på egen hand blir deras förhandlingsposition svagare.”

Men Storbritannien har varit drivande när det gäller utvecklingen av frihandeln, som också Cecilia Malmström berörde, och det har gått trögt för EU. Det framgår också av premiärministerns brev 2015-11-10 med omförhandlingskraven under reformområdet ”Konkurrens”: ”Förenade kungariket välkomnar också den nya handelsstrategin som publicerades förra månaden som återspeglar en agenda som vi har förordat i årtal och som inbegriper fullföljande av potentiellt massiva handelsavtal med Amerika, Kina, Japan och ASEAN.”, s 3 Det finns inte anledning att förutsätta att Storbritannien skulle lyckas sämre än EU med utvecklingen av frihandeln och då faller Jean Pisani-Ferrys negativa scenario för ett Storbritannien som lämnat EU.

En black om foten är också EU:s svaga ekonomi och allmänhetens förändrade syn.

”Räknat i BNP tillväxt, sysselsättning eller innovationer släpar andra EU-länder i genomsnitt efter Storbritannien (och i ännu hög grad USA). Medlemskapet i EU ansågs en gång vara en väg till välstånd, men nu ses det alltmer som ett hinder för framåtskridande.” DN 15/6 -16

Ett utträde ur EU innebär att Storbritannien får tillbaka sin frihet, nationella självbestämmanderätt och demokrati.

Kaj Lidén

www.EU-kommentar.se